

Keleti Anikó festőnél Százhalombattán

Zöld zsindeyes tetejű, barátságos ház a rendezett kert közepén. Benne a barátságos műterem. A festőállványon készül az új mű, a sarokban frissen bekeretezett festmények várnak a hamarosan megnyíló kiállításra. Mert ebből az alkalomból kerestük fel Keleti Anikót.

– Közel egy éve költöztél vissza Németországból szüleid százhalombattai házába. Mikor és miért mentél el?

– Húsz éves koromban jelentkeztem a Bécsi Iparművészeti Főiskolára. Apám valamikor festőművésznek készült, de közbeszólt a háború. Itt a házban az ő festményei is megtalálhatók. Tőle örökölhettem a tehetségemet. De azt nem gondoltam, hogy tíz évig nem jöhetek haza, és nem láthatom a szüleimet.

– Hány évet töltöttél Bécsben, az alatt a négy és fél év-tized alatt, ameddig külföldön éltél?

– Nyolc évig voltam Bécsben. Nem volt könnyű, mert az elején még nem tudtam jól németül, pláne nem azt a dialektust, amit Bécsben beszélnek. A főiskola elvégzése után egy évig rajztanárként dolgoztam, így megkaptam az osztrák állampolgárságot. Közben megismerkedtem német férjemmel, akivel aztán Németországba költöztünk.

– Ott hogyan alakult az életed?

– Először Pforzheimben, az ottani színházban lettem jelmeztervező, amit a kislányom születése után ott kellett hagynom, de a Schönburg Filmhez jelmeztervezőként még visszajártam Bécsbe. Később az esti egyetemen portré-, akt- és virágfestészetet tanítottam különböző szempontok szerint. Egyre jobban érdekelt azonban a művészetterápia. El is végeztem az ez irányú főiskolát, s közben lehetőséget kaptam, hogy egy öregek otthonában művészetterapeutaként dolgozzam. Húsz évig festettünk itt együtt az otthon lakóival. Akkor már Tübingenben éltem.

– E munkád kapcsán ismerkedtél meg Polcz Alain, pszichológussal, tanatólógussal.

– Igen. Ő keresett fel engem Tübingenben, mert a házban lakó közös ismerősünktől hallotta, hogy idős emberekkel foglalkozom. Ez nagyon érdekelte, mert rákos gyerekeknél ösztönösen ő is művészetterápiát kezdett alkalmazni, bár még nem tudta, hogy ilyen létezik. Ő alapította meg Magyarországon a Hospice mozgalmat is.

– Volt egy nehéz karácsonyod, amikor ő segített neked.

– Tíz év után már rendszeresen jártam haza, főleg karácsonykor, húsvétkor. Abban az évben meghalt az apám, s nem sokkal karácsony előtt az anyám is.

Mit fogok én csinálni egyedül karácsonykor? – gondoltam. Írtam Alainnek, hogy szervezzen nekem valamit, ahol segíthetek karácsonyeste. Így kerültem a VIII. kerületben lévő Teréz anya házába. Megrázóan szép élmény volt. Egy szentmise keretén belül keresztelés is volt aznap este. Kisuvickolva, fényes arccal állt ott a két felnőtt ember, az egyikük egy hajléktalan volt. Amin én elcsodálkoztam, hogy azok a pöttöm kis nővérek, akik éppen, hogy csak tudtak valamit magyarul, milyen erővel és eréllyel irányították a dolgokat.

– Nem csoda, ilyen volt Teréz anya is. Mióta visszajöttél egyre nagyobb lendülettel festesz megint. Németországban voltak kiállításaid?

– Sok kiállításom volt pincszínházakban. Cezurarajzokat állítottam ki, melyek segítségével fel dolgoztam a válásomat. Aktokat állítottam ki... és nem is olyan régen volt egy búcsúkiállításom Tübingenben.

– Kötődöttél valamilyen stílushoz, iskolához?

– Nagyon is. Az úgynevezett bécsi iskola alapító művésze, Hutter volt a mesterem. Tőle megtanultam az igazi klasszikus festészetet. A bécsi iskola stílusát fantasztikus realizmusnak nevezik. Hausner, Hundertwasser és Fuchs nevét is, főleg művészkörökben, mindenki ismeri. Ők voltak ennek a stílusnak a megteremtői. Hutter professzortól a klasszikus festészet olyan kézműves restaurálását tanultam meg, amit ma már senki sem alkalmaz. Az alapot zseletpengével csiszoltuk le, hogy tükrőfényes legyen. A nehézség ebben a festészetben az volt, hogy pontosan tudnod kellett, mit hova festesz, mert nem lehetett átfesteni, átütött. Ha eltévesztetted, kezdhetted az egészet elölről. De még Bécsben, a főiskolás éveim alatt megismerkedtem a Waldorf iskolával. Az első Waldorf-iskolát Rudolf Steiner* hozta létre a Waldorf-Astoria cigarettagyár munkásai gyermekei számára. Én szinte elájultam, hogy azok a gyerekek milyen szépen tudnak festeni. Ez számomra olyan érdekes volt, hogy előadásokra is jártam oda.

* Rudolf Steiner által életre hívott filozófiai irányzat, az antropozófia célja: új szellemi világ- és emberkép feltárása a XX. század kereső embere előtt.

– Ez mennyiben más, mint az a színelmélet, amit a főiskolán tanultál?

– A bécsi iskola stílusa, a fantasztikus realizmus azt jelenti, hogy szükség van a fantáziára, de a realista festészetre is. Azonban ott a newtoni színelméletet tanultuk, amely inkább a fizikához köthető. Goethének, a nagy költőnek, és egyben neves természet tudósak a színelméletét Steiner továbbfejlesztette. Szerinte a színek önálló lények, hiszen érzéki-erkölcsi mondanivalójuk van. Egy kék az mindig csendes, visszafogott, egy piros az kiabál, előrenyomul, a sárga az nyugtalan, a zöld kiegyenlítő. A főiskolán úgy tanultunk festeni, vázlatokat készíteni, hogy minden előre ki volt számítva. Én nagyon precízen tudok festeni, de ehhez a fajta festészethez ez nem kell. Itt nincs precizitás. A gyerekeknek nem adtak sem ceruzát sem filctollat, csak folyékony festéket, amitől minden olyan képlékeny, kicsit ködös lett. Azt tanították, többek között, hogy a felhő az nem behatárolt, mert levegő. És, ugye, hogy festesz levegőt, de akkor ez még mind csak az érdeklődés szintjén volt. Igazából csak akkor kezdtem alkalmazni, amikor a művészetterápiás festészetet tanultam.

– Mindez, hogyan jelenik meg nálad a vásznon?

– Úgy kezdem a festményeimet, hogy elkezdek egy színfoltot festeni. És akkor az a szín szinte kéri maga mellé a megfelelő színt. Így lassan megjelenik a kép, melyet aztán ki lehet dolgozni. Tehát tudom, hogy mit jelentenek a színek, de végül is azt festem meg, amit a lélek akar megjeleníteni. Technikailag ez úgy néz ki, hogy a színeket, olaj-lazúr festékekkel, hajszálvékonyan, fátýolszerűen egymásra kell festeni. És akkor a színek vagy erősítik egymást, vagy „beszédbe elegyednek” egymással.

– Egy-két képen itt úgy látom, mintha keveredne ez a két stílus.

– Igen, most is színeket festek, de mindig beleviszek valami reálisat, valami konkrétat, hiszen én ezt tudom festeni. Amit azonban mostanában látok, hogy úgy festenek, mintha fénykép lenne, sőt fényképről, hát nem is tudom... Számomra ez nem művészet, mert az ilyen kép nincs átítatva lélekkel. Ennél már a fénykép is jobb.

– Húsz éves korodig csak magyarul beszéltél. Aztán negyvenöt évig csak német nyelvi környezetben éltél, tanultál, dolgoztál. Csak egy éve vagy itthon. Átálltál már a magyarra, át lehet állni ilyen hosszú idő után?

– Még mindig németül gondolkodom, sokszor majdnem németül köszönök, ha bemegyek valahova. Koncentrálnom kell, hogy magyar közegben vagyok. Németül olvasok, német tévét nézek. Valahogy még nem tartok ott, hogy átálljak, hogy búcsút mondjak a német életnek, mert az egy csomó fájdalommal járna. Az elején úgy éreztem, hogy olyan vagyok, mint egy gyökér nélküli öreg fa. Az itteni gyökereim elhaltak, az ottaniak pedig ottmaradtak. De most már csak csupa-csupa hálát érzek. Állandóan újabb és újabb segítséget kapok olyan emberektől, akiket eddig még sosem láttam. Igaz, hogy olyan vagyok, mint egy gyökerét vesztett öreg fa, de az ágaim között már rengeteg gyönyörű fészek van tele olyan emberekkel, akik szeretettel vesznek körül.

– Találkozunk a kiállításodon.

Radnics Manda

Keleti Anikó alkotása a belső borítón látható.

Döntött az Országgyűlés

Az Országgyűlés elutasította a bunyevác népcsoport hivatalos elismerésére vonatkozó országos népi kezdeményezést. Az indítványra 258 képviselő nemmel szavazott. 41-en tartózkodtak: 39 jobbkios politikus, a független Molnár Oszkár és a fideszes Szabó Csaba. 21-en igennel voksoltak: hét fideszes, három szocialista, tíz LMP-s és a független Szili Katalin pedig támogatta a bunyevácok kezdeményezését. Egy bajai magánszemély, Muity Mihály nyújtott be korábban országos népi kezdeményezést azzal kapcsolatban, hogy a magyarországi bunyevácokat a kisebbségi törvény alapján ismerjék el nemzeti kisebbségként és egészítsék ki velük a „Magyarországon honos népcsoportok” felsorolását. Az Országos Választási Bizottság január 12-i ülésén állapította meg, hogy van annyi érvényes aláírás, amennyi a kezdeményezéshez szükséges, az Országgyűlés azonban ezt elutasította.